

1868-01-29

AFSENDER

J. C. Jacobsen

MODTAGER

Carl Jacobsen

FAKTA

Type:
Letter

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
København

Arkivplacering:
Uden FA-nummer, æske F 3,1

Keywords:
Carl Bloch, brewery design,
brewery technology, industrial
archaeology, wedding present,
yeast

SUMMARY

About malt kilns in Vienna. J. C. Jacobsen urges Carl to study Tischbeins malt kiln in Augsburg during his stay there. About fermentation vessels of glass.

TRANSSKRIFTION

D 29 Januar 1868

Kjære Carl!

Det interesserede mig meget af dine sidste Meddelelser fra Schwechat at erfare at der dog ved Wien fandtes idetmindste et par Køller af eiendommelig Konstruktion: Schwalbes i Liesing, hvis nærmere Indretning jeg ikke kjender, men som jo ikke synes at være heldig og Tischbeins i Schwechat, som desværre ikke var tagen i Brug. Da den imidlertid er i Brug i Augsburg, der ligger saa nær ved München, haaber jeg under dit Ophold dér, at faae nøiagtig Underretning om den og dens Resultat. Ikke mindre interesserede det mig omsider at faae Oplysning om Forsøget med et Gjæringskar af Glasplader, der jo synes at være lovende, hvad Benyttelsen angaaer. Om Bekostningen samt om Fabrikens Navn hvorfra de store Glasplader leveres haaber jeg at Du kan faae Underretning hos Sedlmayr, da jeg har stor

Lyst til at gjøre et Forsøg med et Par saadanne Kar.- Jeg frygter iøvrigt for at saa store Plader, at en heel Bund og Sidevæg kan dannes af een Plade, ville blive altfor kostbare til at faae almindelig Anvendelse og jeg vil derfor vistnok ved Siden deraf gjøre et Forsøg med mindre Plader som Veltens, der sad meget fast i Cementvæggene.- Hvad Gjæringen angaaer, længes jeg meget efter at faae ligesaa detaillerede Optegnelser - som over Maltningen navnlig over den daglige Forandring i Varme og Attenuation og over den dermed forbundne Beskaffenhed af Gjæren og Gjæringen. Jeg har i Vinter, saavidt min og Kogsbølles Tid har tilladt, anstillet endeel Iagtagelser derover og bl.A. gjort adskillige Forsøg, som fortsættes, ved at indlede Gjæringen ved en høiere Temperatur 6-6½-7 grader R og holde denne Temperatur uforandret under hele Gjæringens Gang, hvilke Forsøg have givet et

godt Resultat og synes at Medføre en særdeles rolig Gang i de følgende, ved den saaledes vundne Gjær indledede, Gjæring. Til

at holde Temperaturen constant har jeg ladet gjøre store ringformede Rør, liig Veltens, hvorigjennem flyder en Strøm af iiskoldt Vand. Jeg har ogsaa anstillet Iagttagelser over Gjæringens gang af Malt, der var tørret ved en høiere og en lavere Slutningstemperatur og fundet, som jeg forudsaa, at det mildest tørrede Malt lettest gav en hidsig Gjæring. Endnu større Indflydelse har Vandtes Beskaffenhed vist at have. Mine Vandbeholdere ere nemlig nu ordnede saaledes, at jeg kan tage Vand til Mæskning enten alene af det meget bløde Vand i den øverste Brønd i Forgaarden (0,0002 faste Bestanddele) eller af den dybe Brønd i Haven, der indeholder megen svovlsuur Kalk, samt kulsuur Kalk og Magnesia (Mængden erindrer jeg i dette Øjeblik ikke).

Naar jeg har anvendt af det bløde Vand alene i Forbindelse med stærkt maltet og mildt tørret Malt har Gjæringen, der var indledet som sædvanligt ved $4\frac{1}{2}$ (5,625 C. red.) à $4\frac{3}{4}$ (5,9375 C red.) grader R og ligeledes begyndt ("vedtaget") efter Sædvane i Løbet af 24 Timer og begyndt at gaae i Krøller efter 36-38 Timer, været forbunden med en vel stærk Attenuation og en stærk Varmeudvikling, som har nødt mig til at anvende Iisspande, naar jeg ikke vilde lade Varmen gaae op til 10 grader R (=12,5 Celsius). Jeg bruger derfor nu næsten udelukkende af det haarde Vand til Mæskning. Det er bekjendt nok, nemlig af engelske Erfaringer og Skrifter, at Gibs er gjæringshæmmende, men jeg havde dog ikke forestillet mig, at Virkningen var saa stor, som det nu synes at vise sig.- jeg formoder at Du har faaet Oplysning om Vandets Analyse i Wien hvilke jeg beder Dig at meddele mig tilligemed lignende Meddelelse om Vandet i München og navnlig hos Sedlmayr.

Naar Du, som jeg ikke tvivler paa, har gjort udførlige Iagttagelser over Gjæringens Gang i Schwechat, vil det være meget lærerigt for Dig og for mig, at sammenholde dem med de Iagttagelser, Du nu kan gjøre hos Sedlmayr, hvor Maltning og Tørring ere anderledes og Vandet maaskee ogsaa. Hos Sedlmayr vil jeg ogsaa særlig anbefale Dig nøie at observere Attenuation og Varmen i Lagerfadene (især i det sidste Sommerøl, der skal holde ud til Efteraaret) navnlig ved Slutning af Saisonen, naar Lagerfadene ere aldeles fyldte, samt hvor nær de fyldes og om de skyde "Hat" op eller ikke. Disse Iagttagelser har jeg aldrig havt Leilighed til selv at gjøre og de ere meget vigtige.- Har Du faaet nøiagtig Oplysning

i Schwechat om Forholdet mellem det anvendte Quantum Malt og det vundne Udbytte af Urt eller Øl i Maal x Procentstyrke? En lignende Oplysning bør Du

naturligviis søge hos Sedlmayr, for at Du kan see Resultatet af de forskellige Behandlingsmaader af Maltet. Da jeg var i München og gjorde mine flygtige 14 Dages Studier, var det Princip, kun at drive Bladspiren til c $\frac{1}{2}$ af Kornets Længde, for ikke at faae for stærk en Sukkerdannelse under Mæskningen og af samme Grund lagde Heiss Vægt paa, at Tykmæskens Ophedning til Kogepunctet foregik temmelig hurtigt for at der ikke skulde blive Tid til formegen Sukkerdannelse, men der-imod vindes mere Dextrin for at erholde en fyldig Smag og en langsom Eftergjæring i Lagerfadene.- Læg derfor nøie Mærke til om der er nogen Forskjel mellem Wien og Münchens med hensyn til Tykmæskningernes Kogning. Dersom du kan faa Leilighed til Samtaler med Sedlmayr, ønskede jeg gjerne at vide hvilket Forhold der er mellem Sukker og Dextrin i hans Urt - veed Du noget om dette Forhold i Wiener-Øllet? - samt at høre hans Mening om Habichs Theori, at den fyldige Smag af det baierske Øl slet ikke hidrører fra Dextrinen

men fra de ved Tykmæskkogningen "brunede Æggehvidestoffer".- Dersom Du kunde faae Leilighed til at gjøre Bekjendtskab med Professor Kaiser, der særlig beskjæftiger sig med Bryggeriet, var det interessant at erfare om han har undersøgt dette vigtige Spørgsmaal og om han eller andre Chemikere beskjæftiger sig med Analyse af Urten under forskellige Forhold og Metoder navnlig af Urten i Wien sammenlignet med Urten i München.- Jeg har isinde til næste Vinter at engagere en af vore dygtigste yngre Chemikere til at foretage saadanne Analyser hos mig i det nye Laboratorium, hvilket vil være den eneste rigtige Vei til at løse den Opgave, der herefter skal udgjøre min Hovedbeskjæftigelse, at tilveiebringe Grundlaget for en videnskabelig Besvarelse af de mange dunkle Questioner i Bryggeriet og navnlig i den i saamange henseender mysteriøse Gjæring.-Lev vel! og lad mig snart faae den udførlige Rapport over Bryggeriet i Schwechat, helst i systematisk Form.

Din Jacobsen
Hilsen fra din Moder

P. S. jeg stoler paa, at Du har modtaget det Brev med Creditiv som

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

jeg sendte Dig i Forgaars, poste restante til München. Glem ikke at sende mig din Adresse i München. Jeg troer ikke at jeg har fortalt Dig at jeg har bestilt en Brudegave til Bloch paa den Kgl. Porcellainsfabrik, nemlig en stor Vase i antik Form og Do. Decorationer med 2 Malerier efter Billeder i Thorvaldsens Museum: det Ene: Prospect af Forum og det Andet: Udsigt over Rom med Peterskirken i Mellemgrunden og Monte Soracte og Bjergene ved Tivoli i Baggrunden, seet fra Pamphili-Doria

29
1

29 68

29 Januari 1868

C.M. Højen Carl!

Det interesserer mig meget af din
fjorte Modelstykke for Schveebat at se
at det lag med Wien fandtes i det mindste et
for Lillen af mindst en halv Tønders
Schveebat. Liden, som nærmest Tønders
jeg ikke fandt, men som jo det fjortende at man
faldt af Tønders; Schveebat, som det navn
ikke man lagte i den. De der mindst
at i den; Augsburg, der lagde sig med
med München, som jeg ender det Også det,
at som væsentlig Kundskab om den af
den Lillen. - Alle mindre interesser,
fandt det mig mest at som Også
om Lillen med at Også det af Glas-
glad, der jo fjortende at man fandt, som
Lillen angik. Om Kundskab fandt
om Tønders som Johan de Paar Glas,
glad som fandt jeg at den som som
Kundskab som Tønders, der jeg som

Ligeledes at gjennem et Særfag med at se
saadanne Læs. - Jeg frygtede især at
at se saa flade, at nu jeg kendte og
Bredde den diameter af en flade, ville
altså altså Løst være at se almindelig
Aarsag og jeg vil drages mistanke om
den diameter gjennem et Særfag med almindelig
flade som Velken, der var meget fast i
Tænkningerne. - End Gjæringen angaar
laug og meget ofte at se ligesom den
særlige. Polyvalens - som er Mathematisk
normalt som den daglige Læring:
Hænder og Alkemi af som den Læring
forhinder den Læring af Gjæring og Gjæring
Jeg ser: Hinder, saadant som og Hænder
der ser sig selv, altså altså Læring
denne og al. a. gjort adskillige Særfag, som
særligt, med at indlade Gjæringen med en
særlig Temperatur 6 - 6½ - 7° R og fald
denne Temperatur i forandret almindelig
særlig Gang, med Særfag som gjennem at

galdt anbefalt og bygget at medføre en sær-
delig rolig Gang: de følgende, med den
saaledes mindes Gjenindlæst, Gjæring.
Et et Jalds Emulsionen iøvstent for
jeg ladt gjære med ringformige Læs, lig
Vætske, Jæringsvæske flydes en Strøm af
indlæst Vand. Jeg for og for anbefalt den
for Tagkagefor med Gjæringspul Gang af
Malt, der var tørt med en Jær og en
læse Stærkeskeberget og færdt, som
jeg forudså, at det mildt lænede Malt
lukkede gam en Jær Gjæring. Læsen
stærke Indflydelse for Maltet bestaf
Jær og at Jær. Min Maltbestanden
var nemlig en anden saaledes, at jeg kan
læse Malt til Mærkning uden alene af
det meget bløde Malt: den anden Læs i
Sæsonen (0,0002 færd. Bestanddele) alle
af den dybe Læs: Jær, der indlæst var
Jær og Læs, samt Læs og Mærkning
(Mærken er indens jeg: det spillet det).

Naar jeg var kommen af det klode Haud
alene i Saakindlet med stærkt ualtet
og uilt kornet Stalt for Gjæringen, der
var indladt som fedmeuligt med $4\frac{1}{2}$ i $4\frac{3}{4}$
R, men og ligelade begjint ("nettop")
efter Sadmaas i Løst af 24 Cuum og begjint
at gaar i Tralles efter 36-38 Cuum, men
færdig den med en mel stærk Alkalisitet
og en stærk Naumand, iltig, som jeg udt
mig til at emande Litpand, naar jeg de
midt lade Naumen gaar og til 10° R. - Jeg
brøgte derfor en næsten idelulthand af det
faarde Haud til Skostning. Det er begjint
udt, navnlig af ugalde færdig og
Kraft, at Gibb er gjæring færdig,
men jeg fandt dog ikke færdig mig, at
Kraftingen var Loo stas, som det en spind at
vise sig. - Jeg foreslode at der for faar
Oplysning om Haudets Analyse i Wien
fælte jeg lade mig at meddele mig tilspind
ligende Meddelelse om Haud i München og
navnlig for Sedlmayr.

II
G.M. 11
Hvis du, som jeg ikke tvivler paa, som
gjort utferlige Sagkagelsis som Gjæringens
Gang i Schwechat, mit det naar meget lara,
nyst som dig og som mig, at sammensald
den med de Sagkagelsis, der nu kan gjæres
for Sedlmays, Jans Mathem og Cæring
en andenledes og blandt maaker ogsaa.
Jas Sedlmays mit jeg ogsaa forbig anbefale
dig naar at afkomme Altruisme og
Naarum i Lagrafadren (i det i det sidste
Pannaral, der skal gæde ud til Offensant)
uanselig med Slutning af Pansum, naar
Lagrafadren som alderet siglede, som Jans
uans den siglede og om de sigle "jat" og eller
ikke. Diste Sagkagelsis som jeg aldrig som
Lidligst til selv at gjæres og de som meget
nigtige. - som du saar uanselig Op-
lysning i Schwechat om Sarsfeldt mellem
det aensumte Gmantein Malt og det mindere
Lidligst af det og eller i Malt x procent-
Hjæde? for ligesom Oplysning heri du

naturhjælp søge for Sedlmayr, som at
du kan se Beslutningen af de forbylde
beslutningsmaade af Mattet. Da jeg var
i München og gjæde mine fljette 14 dage i München,
var det for mig, som at dronke blodgjæve dit i 12
af Torsket Landt, for ikke at gøre for Resten
Pattentansalt under Modtæggen og af samme
Grund Landt Hejs. Høst gæ, at Efterskand
Opførelse dit Lægeuidentet sørgte temmelig stærkt
for at du ikke skulde bliu Eit dit fornyede Pattent
dauuelt, men dronke mindre udmærkede
for at søgte en fjeldig Pung og en langsom
Ophøring i Lægefordeu. - Læg Profen uia
Hænde dit om du er uagen Landtjal mellem Wien
og München und sørgte dit Efterskand
Lægeuident. - Profen du kan se Landtjal dit
Pattentansalt und Sedlmayr, ændrede jeg gjæde at
nide ~~for~~ dit fjeldig Landtjal du er mellem Pattent
og Drølein: samt Høst - med dit Høst om dit
Landtjal: Wien - Høst? - samt at søge samt
Mening om Hænde Efterskand, at du sørgte Pung
af dit Hænde Høst dit ikke Lægeuident for Drølein

men for de med Cykloalkoaguler "beruete
Liggepladsstoffer". - Derfor du lide for
Lidelse til at give Beruethed med Jerns
Kaiser, der forbyr bedyftige sig med Ligning,
navn det interessant at anse, om du for under
sigt alle moglege Børgemaal og om du eller
anden Gæstebud bedyftige sig med Analyse
af Vatten under forskjellige Tilfælde og Meddele
nemlig af Vatten: Hver sammensætning med Vatten
i München. - Jeg for lide til at se Vindens
at angaaer en af mine dygtigste yngre Gæstebud
til at foretage saadanne Analyser for mig i
dit nye Laboratorium, hvilket mit navn du under
moglege Tilfælde til at lide den Opgave, der for
eller skal indgaae min sandbedyftig, at
tilmedlede Grundlaget for en moderne, stabile
bedyftig af de mange stætte Gæstebud
i Ligning og navnlig i den i saadanne Jern
sædvanlige mystiske Gæstebud. -
Lad mig se at lide for den indbyrds
Ligning med Ligning: Schweffel, Jern, Sjæle
med Ligning. Din J. C. Jacobsen
Jern for den Vindens.

P.S. Jeg bedes gøre, at du får medtaget de
Lærem og Traditioner som jeg fandt der
i Lequeurs, posten restaurer til München.
Glem ikke at sende mig din Adresse i
München.

J

Jeg laare ikke at jeg har fastholdt dig, at
jeg har bestilt en Kridtgaard til Pluk
gaa den Ege Jurellaisfabrik, nemlig en
flor Kridt i antet Læm og de Jurellais
med 2 Malerier efter billedet i Thorvaldsens
Museum; det blev i Forret af Forret og de
Læm: Kridt anes Rens og Peterkridt i
Kridtgaard og Maale Tarede og Lequeurs
med Tivoli i Lequeurs, samt for Pamphili-
Daria.